

Отже, поняття еліти для українського суспільства є відносно новим. Еліти України за сучасних умов можуть існувати й розвиватися за рахунок чинників, що найменше піддаються руйнації з боку конкурентів, а саме територіальній окресленості та часовому континууму. Саме тому постає потреба у втручанні у виховання та освіти молоді з метою впливу на її формування як потенційної еліти.

ЛІТЕРАТУРА

Американская социология. - М. : Прогресе, 1972. - 393 с.

Стець В. І. Становлення української національної еліти / В. І. Стець. - Мультиверсум. - 2008. - Вип. 67. - С. 181-190.

Панов М. І. Політологія / М. І. Панов, Л. М. Герасіна, В. С. Журавський та ін. - 2-е вид. перероб. і доповн. - К. : Ін Юре, 2005. - 520 с.

Наук. кер. - Опанасюк В.В., ст. викл.

РОЛЬ І МІСЦЕ ФІЛОСОФІЇ В СИСТЕМІ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ

Солошенко А.В., *ЕМ-82*

Зневажливе ставлення до історико-філософського знання має досить давню традицію; початок його знаходимо ще в античну добу. Йдеться про тенденцію "безпередумовного" розвитку філософської думки, яка властива чи не всій догегелівській філософії.

Певний нігілізм щодо філософії попередників спостерігаємо ще в працях Арістотеля, який вважав, що всі попередні теорії "не варті серйозної уваги, хоч їх почасти і можна виправдати тим, що наука тоді була молода та на самому початку свого розвитку [1, с. 111]". На його думку, всі попередні мислителі сліпо блукали в пошуках істини, підштовхувані необхідністю.

Так само без особливої поваги ставився до своїх попередників Епікур. Згідно з повідомленням Лаерція, Епікур називав "Платона кованим золотом мудрецем; Арістотеля - марнотратом; Демокріта - Пустокрітом [3, с. 399]".

У період середньовіччя окремі отці церкви заперечували античну філософію як язичницьку й таку, що не відповідає Святому Писанню.

У Новий час Р.Декарт писав: "Я вирішив здійснити серйозну спробу позбутися всіх ілюзій, що їх колись сприймав на віру, і почати все з самих підвалин [2, с. 355]".

Свідомо відмежовував власну філософію від попереднього досвіду Ф.Бекон, вважаючи останній "суєтним і безплідним". Англійський філософ наголошував на цьому, коли критикував "ідолів театру", які обмежують покоління авторитетами та філософськими системами минулого. Ці системи нагадують театральні вистави, що затягують у вигадані світи, в яких головні герої - абстрактні й безплідні думки.

У XIX ст. склалася тенденція релятивістського історизму, прихильники якого вважали, що єдність та послідовність історико-філософського прогресу - це видимість, за якою прихована сутність індивідуальної філософської творчості. Ці погляди заклали цілу традицію, в центрі якої ідея плюралізму філософських систем.

Філософські вчення, що виникають одне за одним, І.Кант порівнював із піною, що постійно спливає нагору, і коли цю піну знімають, то замість неї на поверхні з'являється інша. Цій піні історичних хиб Кант протиставляв свою філософію чистого розуму як вічне й незбаламучене ніякими доповненнями ззовні джерело знань. Історія філософії у Канта - лише свідчення винятковості його власної філософії, яку він уявляв як незмінну.

О.Шпенглер виявляв зневагу навіть до ідеї загальнолюдської культури, яка розвивається за законами тягlostі, і протиставляв їй концепцію множинності окремих, замкнених у собі культур. Ці культури замкнені, їх неможливо порівнювати; вони відмежовані й незрозумілі одна для одної, а в світі думок панує анархія філософських систем.

Зовсім інший висновок зробив Гегель. Якщо всі філософські системи заперечують одна одну, розмірковував він, то це може означати тільки те, що вони мають тільки спільне поле, з якого вони й намагаються виштовхнути одна одну.

Історія філософії - це історично спадкова сукупність інтелектуальних вчень, це історія виникнення і розвитку філософських систем, кожна з яких розробляє свої засоби теоретичного бачення світу та людини. Це особлива частина філософії і, водночас, історичного знання тернистого шляху філософського тлумачення світу, природи, історії, людини. Гегель першим висунув

принцип, згідно з яким історія філософії є не лише описовою історіографією філософських вчень, течій, шкіл і концепцій, а має свою внутрішню пізнавальну цінність і свою власну, відносно самостійну будову.

Своєрідний нігілізм щодо попередньої історико-філософської традиції поширився на теренах тих країн, де марксизм-ленінізм став офіційною філософією.

Історико-філософська спадщина завжди сучасна, кожна філософська парадигма живе впродовж сторіч як функціонуюча продуктивна розумова структура. Кожна нова інтерпретація філософських поглядів минулої доби збагачує філософію.

Дюпре вважає, що історична свідомість ХІХ ст. створила дві різні настанови в розумінні історичності філософії. Перша зводила філософію до однієї з гілок культури. У рамках другої наголос зроблено на суто формальних проблемах логічного, концептуального, лінгвістичного аналізу, в якому історичний елемент не відіграє вирішальної ролі.

Розвиток філософії проходить через критичне засвоєння її власної історії, зміст якої необхідно входить у зміст самої філософії.

Отже, історія філософії не зводиться до простої сукупності різноманітних філософських систем та вчень, які механічно змінюють одна одну. Історія філософії - закономірний, зумовлений історичними умовами, процес. Історія філософії - це історія осягнення предмета і функцій філософії, тобто галузь знання про процес осягнення людством кожної з чотирьох структурних частин предмета філософії - онтології, філософії історії, гносеології, методології [4, с. 54]. Філософія може розвиватися тільки в процесі невинного діалогу між філософськими системами, вченнями, концепціями.

ЛІТЕРАТУРА

Аристотель. Метафізика : в 4 т. / Аристотель. - М. : Мысль, 1976- . - Т. 1. -1976.-608 с.

Декарт Р. Избранные произведения / Р. Декарт. - М. : Госполитиздат, 1950. -712 с.

Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов / Диоген Лаэртский. - М. : Мысль, 1979. - 620 с.

Каменский З. А. История философии как наука / Каменский З. А. - М.: Наука, 1992.- 171 с.

Наук. кер. - Опанасюк В.В., *ст. викл.*